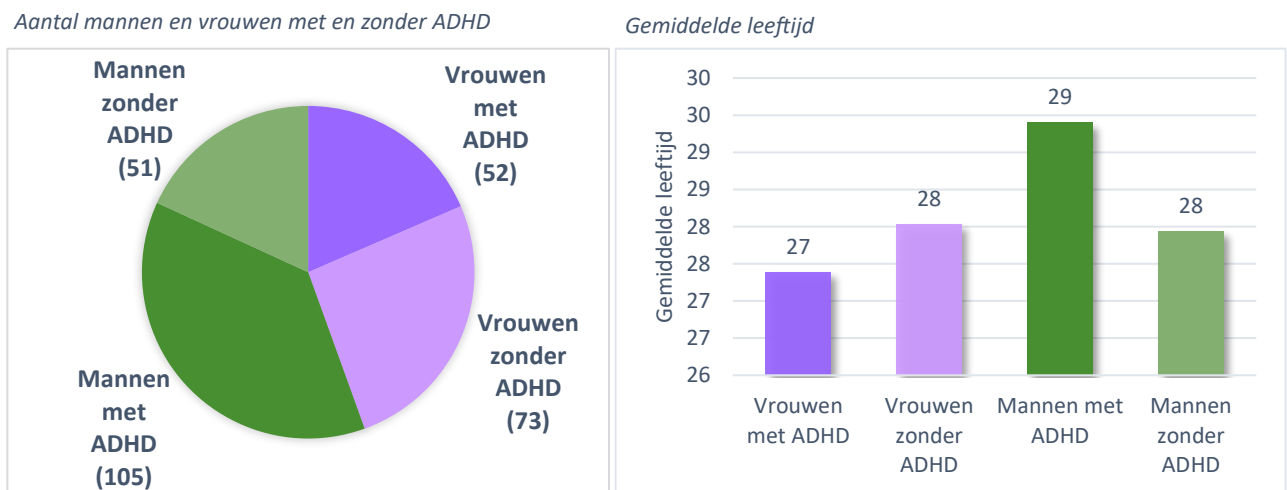

Resultaten onderzoek naar de rol van sekse en gender op langetermijntkomsten van ADHD

Het beloop van ADHD van de kindertijd naar volwassenheid

Binnen het NeuroIMAGE onderzoek volgen we al 18 jaar lang mensen die als kind een diagnose ADHD hebben gekregen en een groep mensen zonder de diagnose ADHD. Deze volwassenen, en hun broertjes en zusjes, zijn gemiddeld 28 jaar oud. We volgen deze volwassenen om meer te weten komen over het beloop van ADHD van kindertijd naar volwassenheid. In het huidige onderzoek keken we specifiek naar de invloed van sekse en gender op verschillende langetermijntkomsten van ADHD, zoals hoe goed het met ze gaat op sociaal, mentaal en fysiek vlak, zie Figuur 1 voor een overzicht van de deelnemers.

Figuur 1. Overzicht van de deelnemers van het onderzoek naar sekse en gender op het beloop van ADHD

Sekse en gender worden vaak door elkaar heen gebruikt, maar er wordt wel iets anders mee bedoeld. Sekse gaat over onze biologische, ook wel lichamelijke, eigenschappen, bijvoorbeeld de geslachtsorganen en hormonen. Dit wordt ook wel iemands geboortegeslacht genoemd, dus of iemand als jongen of meisje geboren is. Gender gaat juist om kenmerken en verwachtingen die te maken hebben met “mannelijkheid” en “vrouwelijkheid”. Voorbeelden hiervan zijn kleding, hobby’s of banen. Veel mensen vinden bijvoorbeeld dat roze een kleur voor meisjes is en voetballen een sport voor jongens.

Sekse- en genderverschillen?

ADHD komt vaker voor bij jongens dan bij meisjes in de kindertijd, terwijl ADHD in de volwassenheid net zo vaak voorkomt bij mannen en vrouwen. Dat is opvallend.

Een sekseverschil is bijvoorbeeld dat bij ADHD vaak wordt gedacht aan de drukke jongen in de klas en niet het meisje dat vaak dagdroomt. Dit komt omdat ADHD vaak meer opvalt bij jongens en de symptomen van ADHD minder duidelijk zichtbaar kunnen zijn bij meisjes. Doordat ADHD bij meisjes minder opvalt zouden ze ook minder vaak hulp kunnen krijgen voor ADHD. Het kan zijn dat ze daardoor op volwassen leeftijd meer last hebben van negatieve uitkomsten die vaak samengaan met ADHD, zoals angsten. Wij willen daarom in kaart brengen wat de verschillen zijn.

Ook door gender valt ADHD meer op bij jongens dan bij meisjes. Ouders en leraren zien soms 'vrouwelijke' ADHD-symptomen, zoals veel praten, minder als een probleem dan 'mannelijke' ADHD-symptomen, zoals druk gedrag.

De sekse en gender verschillen dragen mogelijk bij aan het feit dat ADHD bij jongens vaker dan bij meisjes wordt vastgesteld in de kindertijd. Of ADHD zich anders ontwikkelt bij mannen en vrouwen en wat de rol is van gender, naast de rol van sekse, hebben we in deze studie onderzocht. Voor gender hebben we specifiek gekeken naar genderexpressie, wat erom gaat hoe mannelijk of vrouwelijk iemand zich uit naar de buitenwereld.

Resultaten? Weinig invloed van sekse en genderexpressie op langetermijntkomsten van ADHD

We zien in onze studie weinig verschillen tussen mannen en vrouwen op de langetermijntkomsten van ADHD. Los van ADHD lieten de resultaten voor sekse wel zien dat in het algemeen vrouwen meer kans hebben op fysieke problemen (zoals minder goed kunnen sporten), met een gemiddeld hoger BMI en minder beweging in een week. Daarnaast ervaren vrouwen meer stress, zelfs wanneer er rekening werd gehouden met genderexpressie. Mannen laten meer ongevoelige trekken zien (zoals het niet tonen van empathie), gebruiken meer alcohol, hebben meer problemen met gamen en nemen meer risico's.

Is dit anders voor mannen en vrouwen met ADHD? Nee, niet echt. We zagen bij mannen met ADHD wel meer sociale problemen, waarbij ze aangeven minder tijd door te brengen met vrienden of familie. Mannen met ADHD laten vaker sociale problemen in vergelijking met mannen zonder ADHD, en dan vrouwen met en zonder ADHD. Bovenop sekse, zagen we dat genderexpressie (vrouwelijkheid en mannelijkheid) samenhangt met intelligentie, waar meer vrouwelijkheid samengaat met lagere intelligentie. Dit betekent niet dat mannen slimmer zijn dan vrouwen, maar laat mogelijk wel zien dat bepaalde eigenschappen die samengaan met mannelijkheid/vrouwelijk samenhangen met intelligentie. Wat dit precies betekent moet nog meer onderzoek naar worden gedaan.

Verschillen tussen mannen en vrouwen met en zonder ADHD

Vrouwen

- Meer fysieke problemen
- Hoger BMI
- Minder beweging in een week
- Meer stress

Mannen

- Meer ongevoelige trekken
- Gebruiken meer alcohol
- Meer problemen met gamen
- Nemen meer risico's

Mannen met ADHD

- Meer sociale problemen

Samenvattend zien we dat mannen en vrouwen met ADHD uit de NeuroIMAGE sample die in hun kindertijd een diagnose ADHD hebben gekregen, op volwassen leeftijd niet veel verschillen op sociale, mentale en fysieke uitkomstmaten. Wel hebben vooral mannen met ADHD meer last van sociale problemen zoals minder tijd doorbrengen met vrienden of familie. Ook hebben vrouwen in het algemeen meer last van stress, zelfs als er rekening wordt gehouden met gender. In de toekomst zou hier rekening mee kunnen worden gehouden door deze vrouwen extra bewustzijn en gerichte ondersteuning aan te bieden.